

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، الق
ایلغی (۲۵) غروشدور .

ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷)، الق
یلغی (۹) قرانقدور .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اضطرابات

آبونه بدلی پشندور .

§

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنور . درج ابدله بن یازیلر احاده
اولونماز .

۱۳۳۰

اضطرابات

رساله مزدن آلمدیغی کوسونلک شرطیه
بتون یازیلر هر هانکی برهونه طرفندن
اقتیاس اولونه بیلیر .

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقوتاقلی
اولمسی و آبونه صره نومروسى محتوی
بولونمسی لازمدور .

§

ممالك اجنبیه اچون بونه اولر
درسلیرشک فرانسوزجه ده یازلمس و جا
اولنور .

§

ردوندرلدیکى، ان نه یه دائر اولدیغى
واضحا بیلدیلمس و جا اولنور .

مشار الہک اوقت موجود اولمادینی استدلال ایدیلور . (اسدالغابہ)
اقتباساً تالیف ایدیلش اولان (مطالع النجوم) عنوانی اثرک ۱۰۲ نجی
صحیفہ سندہ طالبک قبل الاسلام وفات ایلہ مش اولدینی کوستریلیورک
الطوغروسی دہ بلکہ بواولم لازم کایر . چونکہ : بعث پیغمبریدہ برحیات
بولوسیدی یا بدری ابوطالب کی رسول اللہ محبت و خدمتی ، یاخود
عمجہ سی (ابولہب) کی عداوت و خصوصیتلہ اشتہار ایلہ بکندن تاریخ
کتابلرنده قبل الہجرہ اولان وقایع صیراستندہ بومناسبات ایلہ البتہ
اسمی ذکر ایدیلوردی .

پیغمبرک عمجہ زادہ سی حقندہ ظهور اسلامہ یہ تیشدی دہ مسلمان
اولمادی دیمکدن بعث نبویہ دن مقدم ارنحال ایلہ دیکنی ظن ایتک (امتک)
ادبنہ داہا موافق اولور صانیرم .

طالبک نتیجہ حالی معلوم دکل . کندیسنی جن چاریدیفنہ ، یاخود
قایدیفنہ دائر خرافی برروایت وار . احتمال کہ مکہ خارجندہ بولونورکن
بر یردہ دوشوب قالدی . جسیدی دہ حیوانات طرفدن پارچہ لاندی .
عودت ایتہ ییشی و آرانوب بولونامایشی اوزرینہ دہ جنلر قایدی ! دیہ
برشایعہ چیقیدی .

ایشتہ افندیم ! سـؤالکزه قارشی ویرہ بیلہ جکم جواب ، بوندن
عبارت . ارباب معارفدن بری چیقارده داہا فضلہ معلومات ویررسہ
سزده مستفید اولورسکز ، بن دہ استفاضہ ایدرم

طاہر المولوی

شیخ سعدینک آجیقلی برمرثیہ سی

اولی یازدیراہ فجامع

ایرانلی اولارق دوغدینی حالہ بوتون بشریتک ، حتی بوتون جهان
خلقتک محی اولدینی :

بجهان خرم ازانم که جهان خرم ازوست
عاشقم بزمه عالم که همه عالم ازوست

بیتلہ اعلان ایلہ بن (سعدی شیرازی) نک کلیات جلیلہ سی آراسندہ
حزین اولدینی قدر عبرت آکین برمرثیہ سی واردزکہ بغداددہ کی عباسی
خلیفہ سنک ۶۵۶ تاریخندہ وحشیانہ قتل اولونماسی و خلافت مقدسہ
اسلامیہ نک محو و مضمحل ایدیلہ سی اوزرینہ یازیلشد .

جوق دفعہ نظر تأثردن کچیردیکم بوفغاننامہ بنی اخیراً بنہ متأثرانہ
اوقودیم جہتلہ یابیلدیکم قدر مآلاً ترجمہ ایتہ سنہ ، صوکرادہ اسباب
تحریری حقندہ برپارچہ ایضاحات ویرمہ سنہ چالیشدم .

مطالعہ سی ، شو صیرالردہ نیم معبودلر ! درجہ سنہ چیقاریلان و تورکر
آراسندہ هیچ باشقہ کیمسہ یوقش کی تورکلنکک تمثال مشخصی کوستریلیہ

اورتانهلری عقیل ، کوچوکلری جعفر ، اک کوچوکلری علی اولمق
اوزرہ بررندن اوزر یاش فرقلی بولونویورلردی . طالب مستثنا اولمق
اوزرہ هبسی دائرة اسلامہ داخل اولدیلر . دیمکدر .

(حلبی) نک بوروایتنی ، (السيرة النبوية) صاحبی (سید زنی
دحلان) دہ عیناً نقل ایدیور .

شیمدی بوروایتلردن بر نتیجہ چیقارمایہ چالیشالم :
حضرت علی کرم الله وجهه افندیز ، ولادت سیدہ نک اوتوزنجی
سنہ سی رجبک ۱۳ نجی جمعه کونی مکده وکسہ مکرمہ داخلندہ
دوغمشدی . بوحسابجہ تاریخ تولدی ۶۵۲ سال میلادیسیدر . طالبک
امام مشار الہدن اوتوز یاش بویوک اولماسنہ کورہ ۶۲۲ تاریخندہ
دوغمش ، یعنی رسول اللہ حضرتلریلہ یاشیت بولونمش اولماسی لازم کلیور .
برده شو عبارہ بنی اوقویالم :

« . . . کان عندالنبي صلى الله عليه وسلم قبل ان يوحى اليه ويقوم
بامرہ لان قريشاً كان اصابهم قحط شديد وكان ابو طالب كثير العيال
فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم لعمة العباس رضى الله عنه ان اخاك ابا
طالب كثير العيال والناس فيما ترى من الشدة فانطلق بنا اليه فلنخفف
من عياله تأخذ انت واحداً وانا واحداً فجاء اليه وقال له انا نريد
ان نخفف عنك من عيالك حتى ينكشف عن الناس ما هم فيه فقال لهما
ابو طالب اذا تركتما لي عقيلاً وطالباً فاصنما ماشئتما فاخذ رسول الله
صلى الله عليه وسلم علياً فضمه اليه واخذ العباس جعفرأ فضمه اليه
وتركاه عقيلاً وطالباً . السيرة النبوية . السيد احمد زني دحلان

صفحہ ۱۷۵

مالی

« جناب علی ، رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم افندیزک حجر ہایہ سندہ
بولونوب رسالتیناہ حضرتلری ، اونک امر اعاشہ سی درعہ دہ بویورمشدی .
چونکہ : مکده بریقطلق ظهوریلہ اہالی شدتلی بر صیقینتی یہ اوغرامشدی .
ابوطالب ایسہ فقیرالحال وکثیر العیال ایدی . اشفق الناس افندیز ،
عمجہ سی عباسہ « قارده شک ابوطالبک عائلہ سی کثیر . اہالینک دہ نہ حالہ
اولدینی کوریورسک . ہادی کیدہ لم دہ برادریکک اوزرندہ کی یوکی
خفیفہ تلم . اوغوللرندن برنی سن یانکہ آل ، برنی دہ بن آلیم ، دیہ
تشویق ایتدی . برابر کیدوب ابوطالبہ « ناسک صیقینتیی زائل اولنجه یہ
قدر عائلہ کدن ایکیسنی آلمق صورتیلہ بارمعیشتی تخفیف ایتک ایستیورز »
دیدیلر . ابوطالب « عقیل ایلہ طالی بکا براقیرسہ کزدیلہ دیککزی
یایکیز » جوابی ویردی . بونک اوزہ رینہ رسول اللہ حضرتلری ، علی بنی
آلوب عائلہ سی میانہ الحاق ایتدی ، عباس دہ جعفری آلوب عائلہ سی
آراسنہ ادخال ایلہ دی . عقیل ایلہ طالی ابوطالبہ بیراقدیلر . »

(سید زنی دحلان) ک شوروایتنہ کورہ طالبک بعث نبویہ دن
برقاج سنہ اول حیاندہ بولوندینی آکلاشیلیور . لکن (سیرۃ الخلیہ)
صاحبک عین وقعہ بنی نقل ایلرکن طالب اسمنی ذکر ایتہ مہ سندن دہ

سطح‌حده کی تلاطم‌ها دال‌الغیر. کدرلی بر یوزده کی اشم‌ازاتک عینی دکلیدر؟ شو‌هائیه قارشی کوزیاشی دوک‌ک واونکله تألمات قابی تسکینه چالیشمق، بر آتک قالج‌سندده کی داغی، ییقام‌قله ازاله‌یه اوغراشمق کبیدر. شهیدلرک خاک مزارینه قایانوب‌ده آغلامق لایق دکلدر. زیرا: اونلرک ادنی مکافاتی جنت اعلا اولاجقدر. لیکن نسبت اسلامیه ومرتحت انسانیه نقطه نظرندن باقیلنج‌ه اونارینلرک غیوبت ابدیه‌سنه قارشی شفقتلی بر قلبک سکون اضطرابی قابل اولامیور.

صبر ایت، هله قیامت کلسین، او یوم عدالت‌ده بوشه‌یدلر، خون‌فشان چهره‌لریله قهرلرندن قالدسین. او وقت باصدق‌لری طویراغک عیون اعیانه سرمه‌ودودکلری قانک حوری‌یا ناقلرینه غازه اولاجغنی کورورسک. یارالی برگووده‌نک قانلر ایچنده و طویراقلر اوستنده ده‌بله‌نم‌سنک نه اهمیت‌ی وار؟ اوشکسته قفسدن قورتولان روح، اللهک جوار مرحمتنه پرواز ایده‌جکدر.

شومتحول دنیا‌یه استناد ایله ربط‌قلب ایتک طوغرو برایش دکلدر. فلک، بعضاً محبت ارئه ایدر، بعضاً ده خصومت کوستیر. فی‌المثل سما ایله زمین ایکی ده‌کیرمن طاشی کبیدرکه کیجه کوندوزانلرک قلبی قیروب اوگودورلر.

شجاعت، اجله قارشی زور بازوسنی کوستره‌مز، بلکه بیله‌گی بوکولور. قضای آله‌یه قارشی اگ‌طوغرو و فکرلرک تدبیر و تأثیری اولاماز. اولوم، پوصوبه کیرمش بولونورسه آرسلان قدر جسور بریکیت، محاربه میداننده قیلجینی چیقارما‌یه وقت بولاماز.

دنیا‌یچین اوغراشانلر، برلاشه‌باشنده بوغوشان آق‌بابالره بکزه‌رلر. برادر! عقللی بر آدامسه‌ک (سیمرخ) قوشی کبی — منزوی و مستغنی یاشا. دنیا ملک‌نک نه‌قیمتی واردر؟ بزم‌اللهدن دیله‌دیکمز شیء، آنجاق ایمان و یقینمیزی شیطانک هجوم و غلبه‌سندن محافظه بو بورماسیدر.

شیخ سعدی، بوخزین و آتشین نوا ایله ۶۵۶ سنه‌سندده کی خزان خلافت‌ده نوحه‌ساز اولمشدی. چونکه: او موسم‌الیمه — ۱۳۲ رسیع‌الآخرینک ۳۳۰۶۵۶ محرم‌نک ۱۰ نه قدر دوام‌ایله‌ین — خلافت عباسیه، سقوط‌ایتمش و برقاج عصرلق مدیت اسلامیه‌نک معرض عمرانی بولونان دارالسلام بغداد:

کوکل معوره‌سی، آرتیق خراب آبا‌ده دوغمشدر

یانوب صوکر ا بیقیلمش بر حزین بنیاده دوغمشدر

حال خراب‌سینه دوغمشدی.

بربارچه تفصیلات ویره‌یم. فقط سوزلریمک بعض افراط‌پور و رانجه حسن‌تلقی کورمیه‌جک‌نه امیم. چونکه: مأخ‌دم و مقتبسم آ نار شرفیه‌در. دیدیکم افراط‌پورلر ایسه اونلری بکه‌میورلر، حتی غرض‌کارلقه‌اتهام ایدمیورلر. زیرا (یاسا) سنه ایمان و مزارینه یمین ایله‌دکلری جنکیزک مظل‌مندن بحث اولونماسنی چکه‌میورلر. موغول وحشتی صبر‌اسنده یا خود اوکا‌یاقین زمانلرده یازیلش تاریخ‌ره‌اعتماد کوستره‌میورلر. بونلره‌مقابل

چالیش‌میلان [۱] جنکیزلره هلاک‌ولر حق‌نده بلکه بر فکر ویره‌ بیلیر:

آسمان‌زاق بود کر خون بکرید بر زمین — بر زوال ملک مستعصم امیر المؤمنین ای محمد کر قیامت می براری سرزخاک — سر بر آور وین قیامت در میان خلق بین نازنینان حرم را خون خلق نازنین — زانسان بکشدشت و مارا خون دل از آستین زینهار از دور کیتی و انقلاب روزگار — در خیال کس نکشتی کانیچان کردد چنین دیده بردارای که دیدی شوکت بیت الحرام — قیصران روم سر بر خاک و خاقان بر زمین خون فرزندانش مصطفی شد و یخته — هم بران خاکی که سلطانان نهادندی جبین بعد ازین آسایش از دنیا نباید چشم داشت — تیردز انکشتی ماندجو برخیزد نکین دجله خواناست درین پس گرنه سر بر نشیب — خاک نخلستان بطحاراکند باخون عین روی دریا در هم آمد زین حدیث هولناک میتوان دانست بر رویش ز موج افتاده چنین گرنه پیوده‌ست و بی حاصل بودشتن بآب — آدمی را حسرت از دل اسب‌راداغ از سرین نوحه لایق نیست بر خاک شهیدان زانکه هست — کترین دولت مرایش از ایهشت برترین لیکن از روی مسلمانی و راه مرحمت — مهربانرا دل بسوزد در فراق نازنین باش تا فردا که بینی روزداد رستخیز — کز لحد باروی خون آلوده برخیزد دفین در زمین خاک قدمشان توتیای چشم تو — روز بحشر خونشان کلک‌و‌خسار عین قاب مجروح اگر در خاک و خون غاطب‌جه‌باک — روح پاک اندر جوار لطف رب العالمین تکیه بردنیا نشاید کرد دل بروی نهاد — کاسمان گاهی بهرست ای برادر که بکین چرخ کردون بازمین کوی دوستک آسیاست — در میان هر دور و روز و شب دل مردم طحین زور بازوی شجاعت بر نیاید بالبل — چون قضا آید نما نقدوت رأی رزین تیغ هندی بر نیاید روز هیجا از نیام — شیر مردی را که باشد مرک‌پنهان از کین کرکساند از پی مره‌دار دنیا جنکجوی — ای برادر کر خردمندی چوسیم‌رغان نشین ملک دنیا را چه قیمت حاجت اینست از خدای — کونکهدارد بما بر ملک ایمان و یقین مالی:

«امیر المؤمنین (مستعصم بالله) ک زوال ملک و خلافتندن طولانی کوکلر، قان آغلا‌یا‌جق اولسه لایقدر. یار‌سول‌الله! خاک مرقدکدن صباح قیامت‌ده قالقاجق ایسه‌ک مبارک باشکی قالدیرده خلق آراسنده کی بوقیامتی کور.

نازنینان حجازک آقیدیلان قانلری، قایلرک آشیکنی آشدی. بزم یوره‌کیمزدن جوشوب کوزلریمزدن دوکولن یاشلرده قوللریمزدن، یگلریمزدن طاشدی. دور کردونه و انقلاب زمانه بل باغلاما. اوله برسطوت و استقلالک بویه بر فلاکت و اضمحلاله مبدل اولاجغنی کیم اوماردی؟

ای بیت الحرامک شوکتینی کورن، قیصرلره خاقانلرک باشلرین باب خلافتک آشیکنده مشاهده ایدن! کوزیکی آچده باق‌که: سلاطین جهنم‌نک وضع جبین ابتدیکی زمین اوزهرینه پیغمبر عمجه زاده‌لرینک مغدور آ قانلری دوکولدی. آرتیق دنیادن امن و آسایش بلکه بیلمه‌ملیدر. چونکه: بر یوزوک حلقه‌سنک قاشی کیده‌جک اولورسه یرنده قاره ساقیزدن باشقه برشی قالماز.

دجله نهری، بوندن صوکر قان دریایی اولارق آقاجق وجنوبه طوغرو جریان ایله‌یه‌جک اولورسه حجاز خرما‌قللرینک طویراغنی قانی چامور حالت‌ه قویاجقدر.

بو قورقونج حادثه‌دن ده‌کیزلر بیله مضطرب اولمشدر، باقیسه‌کا:

(۱) سلاطین اتراکدن آل آرسلان مرحومندن کچنده بحث ایتشدم. صیرانی کلدیکه مشار‌الیه کبی ذوات محترمه‌یه دائره بعض سوزلر سویله‌یه‌جکم.

بوخطہ واسعہ ، قدیمدن بری آتی قسمہ آریلش وهر قسمی - کندی دیلرنجه ملک دینک اولان - بر (خان) ک اداره سنده ، خانلرک جله سی ده (قآن اکبر) ک تحت نفوذنده بولونمشدر .

(خوارزمشاه محمد بن تکش) ک معاصری بولونان قآن اکبر (آلتون خان) اسمنده ایدی که (کابرآ عن کابر بل کافرآ عن کافر) قآنلنی توارث ایتشدی . بونک نفوذی آلتنده بولونوب قطعات سته دن برینک حکمداری اولان (دوشی خان) مشهور جنکیزک خالاسیله تزوج ایله مشدی . جنکیزک قبیله سی ده (تیورجی) عنوانیله معروف اولوب یازین کوچه به حالنده بولونور ، قیشین ده (ارغون) ده نیلن موقعده اوطوروردی . بو قبیله . موغوللر آراسنده ده شر و غدر ایله مشهور اولدینی جهته قطعات سته حکمدارلری ، بونک افرادینه بک کوز آچدیرمازلردی . کونلردن برکون (دوشی خان) وفات ایتدی . جنکیز خان ده خالاسنی تعزیت ایچین زیارتنه کیتدی . خالا خانم ، جوارده کی حکمدارلردن (کوچلو خان) ایله دیگر برخانه خبر کونده روب برادر زاده سنک زوجی مقامنه کچیرلنه سنه توسط ایله ملرینی رجا ایتدی . چونکه : دوشی خان ، بلا ولد ارتحال ایله دیکی جهته مملکتی حکمدار سر قالمشدی . خانلر ، قادینک تکلیفی بالقبول جنکیزی ، انیشته سنک یرینه کچیردیلر .

قآن اکبر اولان آلتون خان ، جنکیزک حکومتی قبول ایتدی کی اوکا معاونتده بولونان خانلر ده حدتله ندی . بونک اوزرینه اوچی بردن قآن اکبره عصیان ایله اوستنه یوروپوب کندیسینی فراده مجبور ایتدیلر . نهایت آلتون خان مصالحه طلبنده بولوندی ، قبول ایله دیلر و برزمان متفقانه وقت کچیردیلر .

بالاخره خانلردن بری ، مؤخرآده دیگر وفات ایدیجه اورتاده جنکیز خان ایله کوچلو خانک اوغلی قالدی و بوده باباسی کی (کوچلو خان) لقبی آلدی .

قلعه ایشی بیتدکن صکره جنکیز خان ، اهالی به «کافه» خارج شهره چیقسونلر دیو امر ایتدی . اهالی ، یالکز اوزره ندی کی لباسلریله طیشارو چیقیدیلر . آنک اوزرینه موغوللر کوروب شهری هب و یغما و شهرده قالمش اولانلری قتل والقای نارایله شهری احراق ایلدیلر .

بخارا اوزمان بر بیوک دارالعلوم اولوب فقها و علما ایله مملو ایدی و بک چوق جامع و مدرسه لری و ار ایدی . جمله سی یانوب کول اولدی ، صانکه دونکی کون بخارا یوق ایمش کی بریانین یرندن عبارت قالدی . بعده جنکیز خان ، اهالی بی اسیر اولق اوزره عسکرینه تقسیم ایتدی . نسوان و صبیان ، یکدیگرندن آریلور ایکن یوره کاری دملن فریاد و فغانلری موغوللر ده هیچ تأثیر ایتیموب آنلر ، حصه لری نه دوشن اهل اسلام خاتونلرینک علناً عرضلرینه کچورلردی . بونی کورن اهل اسلامک اللرندن برشی قلیوب فقط یالکز بکا ایدرلردی .

«قصص انبیا جلد ۱۱ جودت پاشا»

(له تون قاهون) اسمنده بر موسوینک اثریله مسلمان دشمنی بعضی اوروپالیلرک تحریر ایتدکاری کتابلرہ تمامیله اینانیورلر .

صریحه و عجمجه تاریخلرک جنکیز علیهنده کی یازیلری ، غیرت اسلامیہ ایله برازمبالغلی یازیلش اولسون دییم . یافرنکجه تاریخلرک جنکیزلهنده کی یازیلرینک ده غیرت خرسیتانییه و خصوصت اسلامیہ ایله یازیلماش اولدیغنه ناصل ایمان ایدم ؟

ایشته ۷۳۲ تاریخنده ، یعنی جنکیزک وفاتندن ۱۰۸ سنه و هلا کونک هلا کندن ۶۹ ییل سوکرا ارتحال ایله یوب اوغچایع دوزلرینه به تیشنلرله کوروشمش اولان (ابوالقدا) نک تاریخ مشهورنمن شو سطرلری نقل ایله یورم . (فن شاء فلیؤمن ومن شاء فلیکفر) مورخ مشار الیه ۶۱۶ سنه سی وقایعی یازارکن (ذکر ظهور التتر) عنوانی بر بحث آچپورده دیورکه :

«بوسنه ، موغول طائفه سی ظهور ایدوب برچوق بلاد اسلامیہ بی ضبط ایله دی و اهالیسی اولدوروب چولوخی ، چه جوخی اسیر آلدی که مسلمانلرک ظهورندن بری اهل اسلامه بو درجه مدهش بر فلاکت عارض اولماشدی .

بوسنه ایچنده ایدی که : (علاءالدین محمد خوارزمشاه بن تکش) ک استیلای ممالکی ایچین خروج ایدرک سیحون نهرینی کچیدیلر . یانلرنده حکمدارلری اولان (جنکیز خان) ده بولوندینی حالده ذی الحجه نک دردنجی کونی بخارای استیلا ایتدیلر و اهالینک استیانی اوزرینه امان و یروب شهره کیردیلر . قلعه ، تسایم اولمادینی جهته تحت محاصره به آلدیلر . سوکرا ضبط ایدوب ایچنده کیلری اولدوردیلر ، ده ها سوکرا ده اهالی بلده بی قتل ایله دیلر . (*)

سطور آیه بی (جلال الدین خوارزمشاه) ک کاتب انشاسی (محمد بن احمد بن علی النسوی) نک (تاریخ ظهور التتر) عنوانی کتایندن آلدیم . چین خطه سی واسع بر مملکت ، اولوب اطرافی آتی یدی آیده دولاشیلر .

[۰] جنکیز خان ، بخارایه کادکده خوارزمشاه عسکری ، اوچ کون شدتی جنک ایتدکن صکره اکثری صاووشوب خراسان یاقاسنه کچیدیلر و بقیه سی بخارا قلعه سنه قاپاندیلر . اهالی ، خوارزمشاه عسکرینک فرار ایتدکاری کورنجه حیرته قالدیلر و هان امان آلق اوزره قاضی بلده اولان (بدرالدین قاضیخان) جنکیزخانه کونده ردیلر . اوده امان و یردی . آنک اوزرینه قاپیلر آچیلدی .

۶۱۶ سنه سی ذی الحجه سنک دردنجی صالی کونی جنکیزک عسکرلری درون شهره کیردیلر . کیمسه به تعرض ایتیموب آنجق «دولته عائد اولان ذخیره و اموال سائرہ بی میدان چیقاریکز و قلعه ده کیلر ایله محاربه ده بزه یاریم ایدیکز» دیدیلر . صورت عدالت و حسن صورت کوستردیلر . جنکیز دخی شهره کیردی و قلعه بی دائراً مدار حصر و احاطه ایتدی و قلعه خندقک املاسی ایچون امر و یردی . اهالی ، بولدق لری اشیایی حتی جامعلرک منبرلرینی و مصاحف شریفه بی بیله خندق ایچنه آتدیلر ، خندق املا ایتدیلر . آندن صکره موغوللر ، قلعه به هجوم ایلدیلر و جبراً قلعه به کیردیلر . محصورین ، یاقه یاقه به جمله سی شهید اولنجه به قدر جنک ایتدیلر .

اسلامیتك سوق طبیعتله كندی کندیلکندن ایلرله مکده اولدیغنی کوروخجه قودور ییورلر . اسلامیتی تمدنه مانع ، تهذیب اخلاقه حائل تلقی ایلورلر . بو فکرلرینی آرتق آپ آجیق میدان قویمقدن چکنمیورلر . مسلمانلری هر زنده اولورسه اولسونلر تضییق ، انواع مشکلاته دوچار ایتیمی خرستیانلغك تعالی و ترقیسی اوغورنده بر وظیفه مقدسه بیلورلر .

انکلتزده باسیلان ، انکلیز میسیونرلرینک مروج افکاری ، لسان حالی اولان The moslem world مجموعه سنده بر انکلیز میسیونر راهبی طرفندن یازیلان مقاله پک زیاده جالب نظر دقتدر .

خرستیانلرک — خصوصیه روحانی صنفه منسوب اولان قسمک — نه قدر متعصب اولدقلرینی آکلامق و کورمک ایستینلر بومقاله یی اوقومیلدرلر . محترم قارئلر مزه خرستیانلرله یاپازلرک اوزون مقاله سنی قسماً عینیه نقل و ترجمه ایتیمی وظیفه بیلرک :

« خرستیان زنگینلرینک تبرع ایتدکلری پاره لر سایه سنده ، عالم نصرانیته هر سنه بیکلرجه ، یوز بیکلرجه غیر مسیحی داخل اولوب ، حق یولی بولیورلر . میسیونرک موجب اقتضای اولاپازلر ، راهب لر شرق هر طرفه صوقو . لقمه و هر درلواذا وجفایه قاتلانمقددرلر . راهب لر ، دنیانک هر درلوراختی ، صفا ولدتی ترک ایدرک ، آب و هواسیله امتزاج ایدمه دکلری ، اسانلرینی بیلمد . کلری وحشی ، نیم وحشی ، بدوی اقلیم لر ، دیار لر نشر عیسویت مقصدیه قوشیورلر . بوزواللیرک چوغی صیحاقدن ، حرارتدن ، رطوبتدن آرز مدت طرفنده متأثر ویتاب اولورق ، کیسه سز ترک جان ایتک مجبوریتنده قالیورلر . چوق دفعه لر ، بولندقلری کویلرده ، طاغیرده ، یایلارده بیه جکسز ، صوسز قالدندن اولیورلر . اوکی دیار بعیده ده ، کندیلرینه باقه جق ، آلام واضطرابلرینه اشتراک ایدمه جک ، قسماً اولسون آنلره تسلی و یرمه جک بردینداشه بیله تصادف ایتمیورلر . بونکله برابر قلیلرده ، مفکرملرنده یأس و نومیدیدن ذره قدر اثر قاز ، آنلرک یکنانه مدار تسلیلری ، امیدلری غیر نصرانی اولان برایکی دین جاهلنی ، بت پرستی ، راه صواب و حقندن انحراف ایدن (!) برمسلمانلری خرستیانلغه دعوت ایتک ، بیله کلرینی آنلره تلقین ایلکدن عبارتدر .

« بودین مجاهدلری ، بوزبک عسکرلری بعضاً هندستانک اورمانلرنده کی مدهش ییلانلرک زهرلی دیشلرینه ، آفریقا حیوانات وحشیه سنک تعقیباته گرفتار اولورلر . حیاتلری درحال ممات منقلب اولیور .

« زوالی راهب لر هر شیلرینی ، بوتون موجودیتلرینی ، حتی انسانلرجه اک عزیز ، اک مقدس اولان حریتلرله عزت نفسلرینی بیله بعضاً آفاق آتته آله رق ، هرچشید ناکاملغه قاتلانهرق ایفای وظیفه ده بولنورلر . آنلرک مکافاتلری ، راه هدایت بیک مشکلاتله اهدا ایلدکلری مهتلرلدر .

« راهب لر مزده اوله جه اوروپانک انکلتزه ، فرانسه ، آلمانیا و سائر ممالک متدنه سنی ترک ادوب شرق اک کشف ، اک فنا آب و هوایه مالک قطعاته کیدوب ، اوراده کی غیر مسیحیلرک حریتلرینه بیک صعبوتله حلول ، بیک مشقتله نفوذ ایدرک ، سنلرجه تملکه ایچنده ، اولوم و عذاب قورقوسیه برارککی ، یاخود بردیشینی نصرانیته ادخال ایدرلر .

« بویچاره مجاهدلر ، دیشلرندن ، طیرناقلرندن آرتیردقلری آرز بارمی خرستیانلغه دلائلرله پیرو اولانلره تقسیم ایدرک ، آنلری تطیبه ، ترفیه چالیشیرلر . بعضاً ایچنده بولندقلری محیطه خوش کورونمک و تماسیده بولندقلری اقوام غیر متدنه نک نظر دقتلرینی جلب ایتمه مک ایچون ، اوملکتنک ، اومحیطک عرف و عاداتیه الفت و تخلق ایتک اوزره ، برلیرک کیدکلری عینی البسه یی کیسه مضطر قالیورلر .

« اومت ، بوبله لکل ، بیک زحمت و مشکلاتله میسیونرلر ایش کورورلر .

جنکیزخان ، ایکنجی کوچلو خانک چوقاقندن وضعفندن بالاستفاده باباسیله اولان معاهده یی اخلاص ایدمه رک انفرادواستقلال فکرنده بولوندی . کوچلو خان ، مخالفت کوسته ریخه آرارنده محاربه آچیلدی . جنکیز خان ، اوغلی (دوشی خان) ی (*) براردو ایله یوللادی . دوشی خان کوچلو خانک عسکرینی بوزدی و کندیشنی اولدوروب باشنی باباسنه کتیردی .

جنکیز خان ، تمامیه کسب استقلال ایدنجه خوارزمشاهدن مخادنت طلبنده بولوندی . مطلوبی حاصل اولمایینجه عسکر چکوب مقاتله یه کیریشدی . خوارزمشاهک اوردوسی منهم ، کندیشی فراره مجبور اولدی . جنکیز خان ، بلاد ماوراءالنهری استیلا ایلدیکی کبی خوارزمشاهی تعقیب ایتیردی . او ایسه طبرستان کولنده کی اطیه التجا و اوراده ارتحال ایلدی .

طاهر المولوی

داماسی وار

[۰] عربجه تاریخلری جنکیززاده (جوجی خان) ی ، (دوشی خان) دیه کوسترلر .

مطلبیات

مسلمانلق عالمنده حرکت عمومی

البلاغ غزته سی حرکت اسلامییه دائر تخصیص ایتش اولدینی بر باش مقاله ده هر طرفه بولنان اقوام اسلامییه ده حرکت اسلامییه باشلادینی و بونک هر حالده مسلمانلر ایچون خیرلی اولاجنی قویاً مأمول بولندیغنی سوبله دکلن صوکره دیورکه :

« ممالک عثمانیه ده کوریلن انتباه عمومینک غایتی : دین ، عادات ، اخلاق اعتباریه عصر اوله ، عصر مجد و حیت ، عصر سیاست و کیاست ، عصر علم و عمل ، عصر استقلال و ترقی اولان خلفای راشدینه رجوع ایتکدر .

بلاد فارسه کلنجه ، اونلرده مجد سابقلرینی اعاده ایچون کیجه کوندوز چالشیورلر .

آفغانستانده ملل مترقیه نک صعود ایتدیک درجه یه وصول ایچون دائمی بر حرکت مشاهده اولنمقددر .

هند ، قافقاسیا ، چین ، جاوا کی ممالک اسلامییه کلنجه : بورالرده مهم مهم جمعیات دینییه تشکل ایدرک اسلامک حال حاضرینی دوشونمکده اولدقلرینی کورو یورلر .

مصر ، آفریقا ، جزیره العربیه ایسه انتباه اسلام هر طرفدن زیاده در .

خرستیان میسیونرلکی عظیم تلاش ایچنده در

دارالخلافة

اسلام ارشاد جمعیتی ، تأسیسی زمانی کلدی

آوروباده ، هندستانده ، چین و ژاپونیا ده ، آفریقا ده ، فیلیپین آطه لرنده کمال فعالیتله عیسوی ، نصرانی نشر و ترویجه چالیشان میسیونرلر ،